

TEORIA

PROGRAMACIÓ CIENTÍFICA

T8

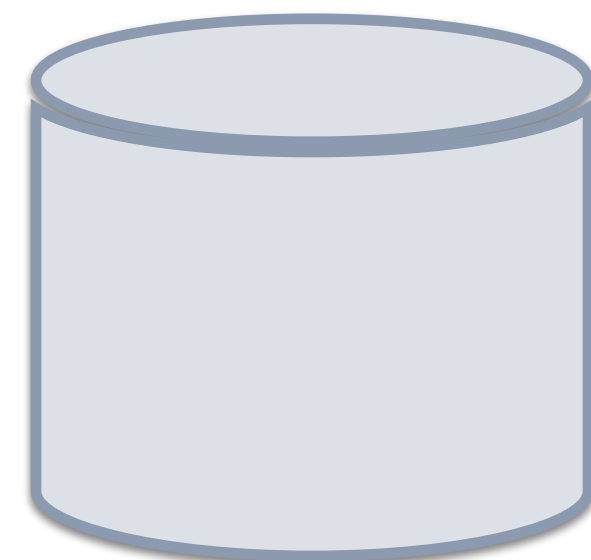
Gestió dinàmica de la
memòria i fitxers

FITXERS

Persistència de dades

Necessitat

- Quan s'acaba l'execució del programa, les dades que contenen les variables es perden. Sovint convé que les dades siguin persistents, és a dir, que es puguin desar per tornar-les a utilitzar més endavant. Per tant, necessitarem saber com **escriure dades a fitxer**.

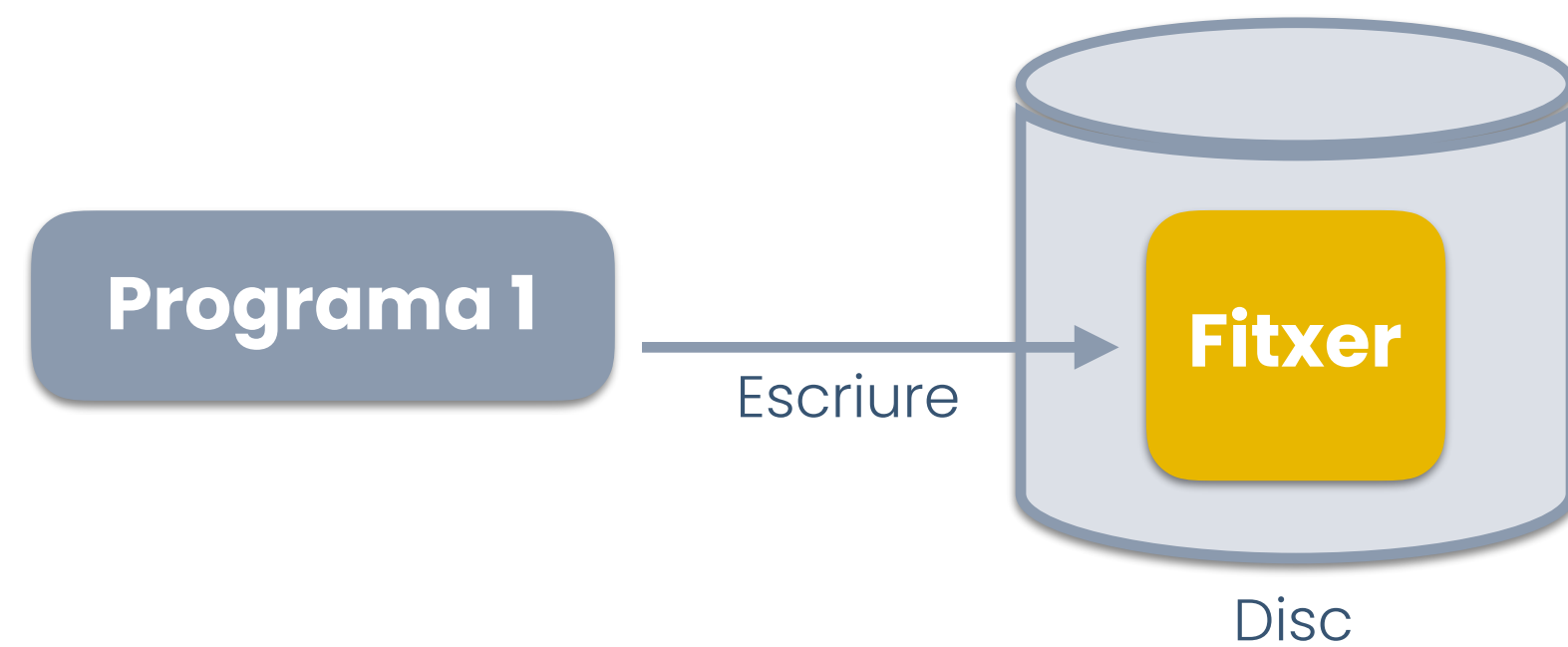

Disc

Persistència de dades

Necessitat

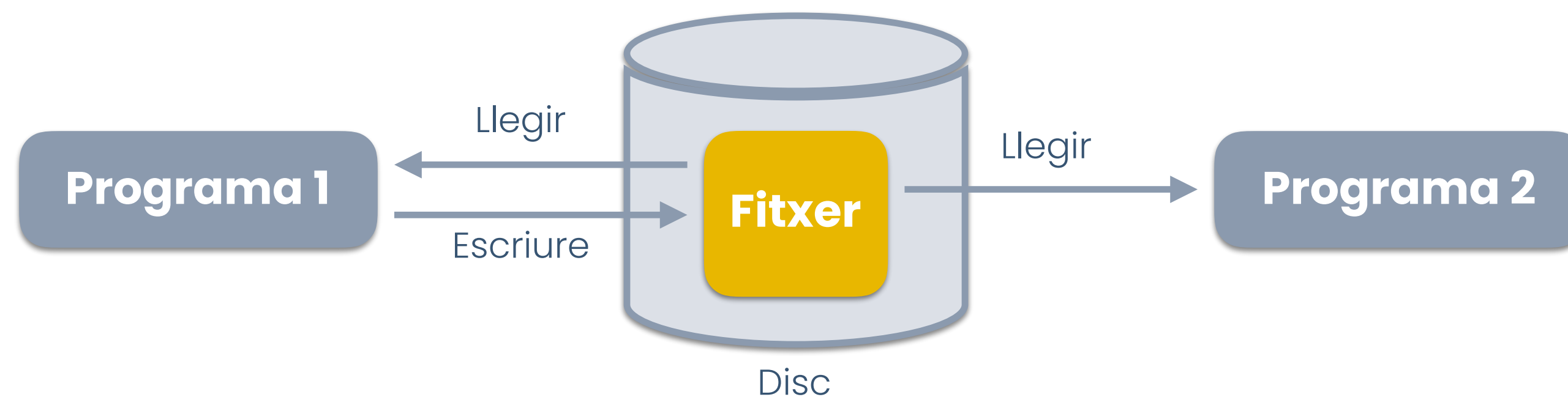
- Quan s'acaba l'execució del programa, les dades que contenen les variables es perden. Sovint convé que les dades siguin persistents, és a dir, que es puguin desar per tornar-les a utilitzar més endavant. Per tant, necessitem saber com **escriure dades a fitxer**.

Persistència de dades

Necessitat

- Quan s'acaba l'execució del programa, les dades que contenen les variables es perden. Sovint convé que les dades siguin persistents, és a dir, que es puguin desar per tornar-les a utilitzar més endavant. Per tant, necessitarem saber com **escriure dades a fitxer**.
- A més, moltes vegades necessitarem treballar amb dades que ja existeixen (que no generem a través del nostre programa: resultats de simulacions anteriors, dades públiques, etc). Per tant, necessitarem poder **llegir dades de fitxer**.

Persistència de dades

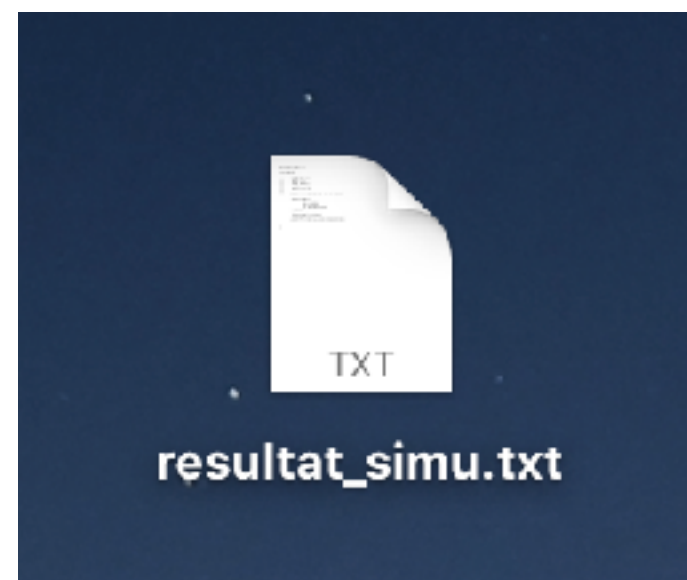
Treballar amb fitxers

- **Fitxers físics:**
 - Els fitxers que contenen la informació desada al dispositiu d'emmagatzematge (disc) els anomenem fitxers físics.
 - Són una estructura que conté les dades, gestionada pel sistema operatiu.
 - Els fitxers físics estan identificats per un **nom** [i una **extensió**]

Persistència de dades

Treballar amb fitxers

- **Fitxers físics:**
 - Els fitxers que contenen la informació desada al dispositiu d'emmagatzematge (disc) els anomenem fitxers físics.
 - Són una estructura que conté les dades, gestionada pel sistema operatiu.
 - Els fitxers físics estan identificats per un **nom** [i una **extensió**]

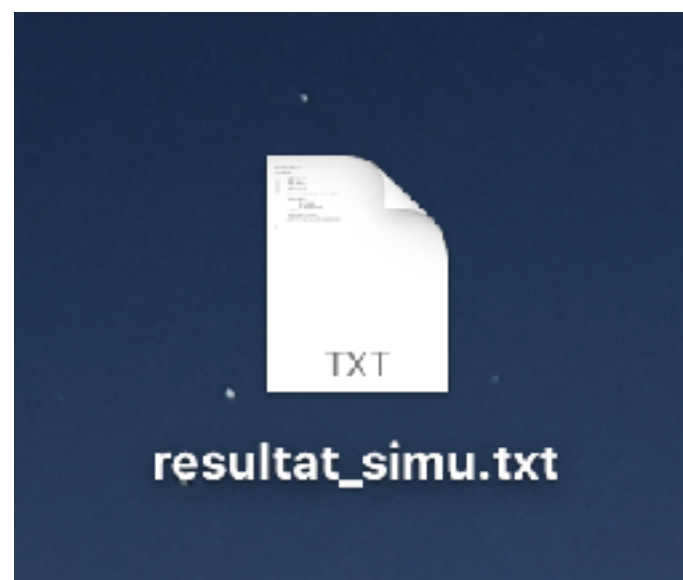
Fitxer físic

Persistència de dades

Treballar amb fitxers

- **Fitxers físics:**

- Els fitxers que contenen la informació desada al dispositiu d'emmagatzematge (disc) els anomenem fitxers físics.
- Són una estructura que conté les dades, gestionada pel sistema operatiu.
- Els fitxers físics estan identificats per un **nom** [i una **extensió**]

Fitxer físic

- **Fitxers lògics:**

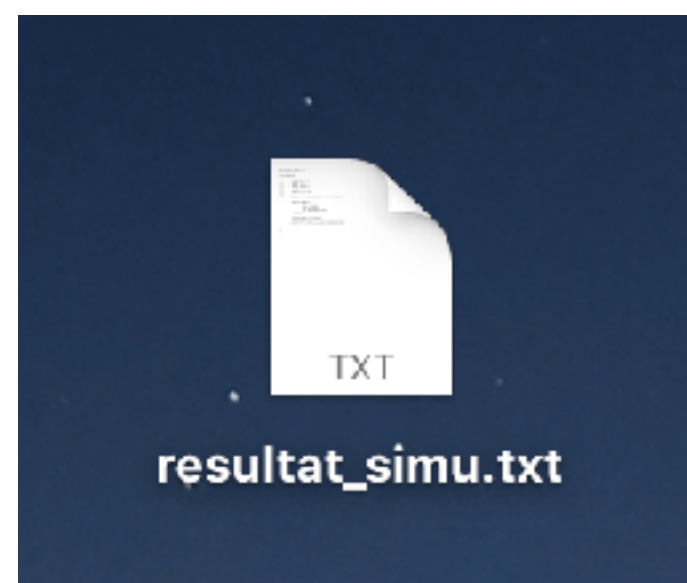
- El nostre objectiu és poder llegir fitxers físics i escriure a fitxers físics des del nostre programa.
- Per fer-ho, necessitem, des del nostre programa, associar el fitxer físic a un fitxer lògic.
- El fitxer lògic és com una **variable** de tipus "fitxer".

Persistència de dades

Treballar amb fitxers

- **Fitxers físics:**

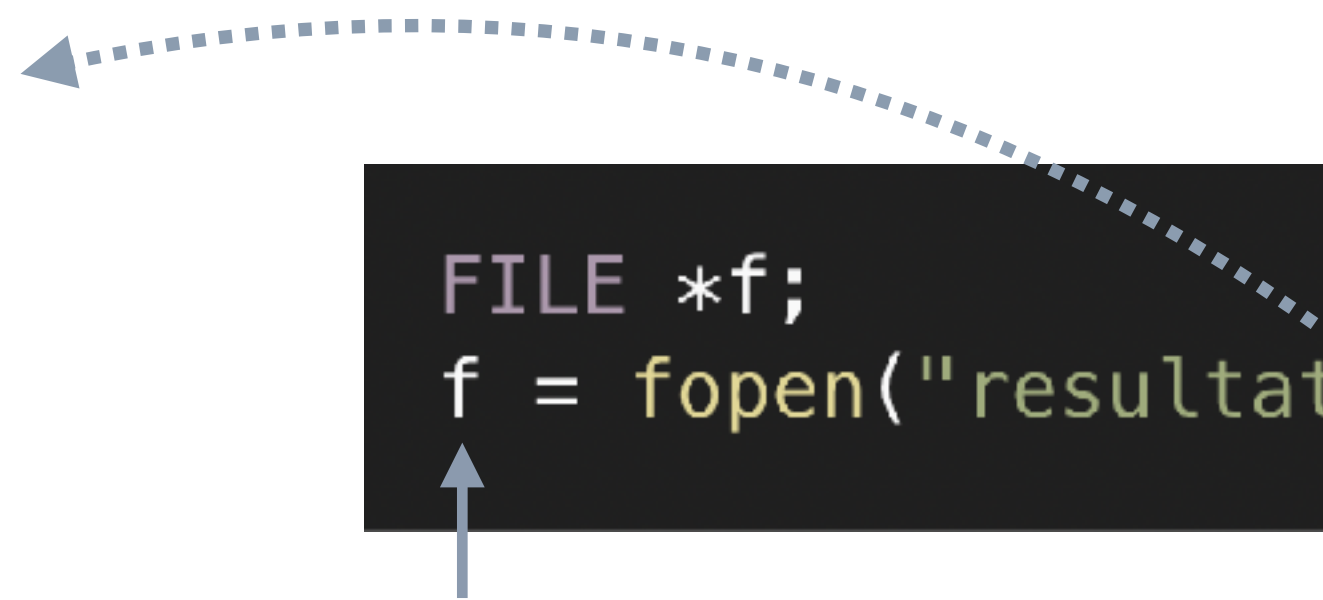
- Els fitxers que contenen la informació desada al dispositiu d'emmagatzematge (disc) els anomenem fitxers físics.
- Són una estructura que conté les dades, gestionada pel sistema operatiu.
- Els fitxers físics estan identificats per un **nom** [i una **extensió**]

Fitxer físic

```
FILE *f;  
f = fopen("resultat_simu.txt","r");
```

Fitxer lògic

- **Fitxers lògics:**

- El nostre objectiu és poder llegir fitxers físics i escriure a fitxers físics des del nostre programa.
- Per fer-ho, necessitem, des del nostre programa, associar el fitxer físic a un fitxer lògic.
- El fitxer lògic és com una **variable** de tipus "fitxer".

Persistència de dades

Procediment

Cal definir un fitxer lògic i associar-lo a un fitxer físic fent:

```
var f: fitxer; fvar  
f := obrir_f(nom_fitxer, mode);
```

Per **obrir**, cal especificar el **nom del fitxer físic** i un **mode d'obertura**.

Retorna un punter al fitxer lògic. Si aquest no existeix no es podrà usar el fitxer!

Persistència de dades

Procediment

Cal definir un fitxer lògic i associar-lo a un fitxer físic fent:

```
var f: fitxer; fvar  
f := obrir_f(nom_fitxer, mode);
```

Per **obrir**, cal especificar el **nom del fitxer físic** i un **mode d'obertura**.

Retorna un punter al fitxer lògic. Si aquest no existeix no es podrà usar el fitxer!

Modes d'obertura:

Persistència de dades

Procediment

Cal definir un fitxer lògic i associar-lo a un fitxer físic fent:

```
var f: fitxer; fvar  
f := obrir_f(nom_fitxer, mode);
```

Per **obrir**, cal especificar el **nom del fitxer físic** i un **mode d'obertura**.

Retorna un punter al fitxer lògic. Si aquest no existeix no es podrà usar el fitxer!

Modes d'obertura:

L

r

Mode **lectura**

Només podem llegir

Si fitxer no existeix, retorna un punter nul.

Persistència de dades

Procediment

Cal definir un fitxer lògic i associar-lo a un fitxer físic fent:

```
var f: fitxer; fvar  
f := obrir_f(nom_fitxer, mode);
```

Per **obrir**, cal especificar el **nom del fitxer físic** i un **mode d'obertura**.

Retorna un punter al fitxer lògic. Si aquest no existeix no es podrà usar el fitxer!

Modes d'obertura:

L

r

Mode **lectura**

Només podem llegir

Si fitxer no existeix, retorna un punter nul.

E

w

Mode **escriptura**

Només escriptura

Des de la primera posició

Si fitxer no existeix, el crea

Si fitxer existeix, se sobreescriu

Persistència de dades

Procediment

Cal definir un fitxer lògic i associar-lo a un fitxer físic fent:

```
var f: fitxer; fvar  
f := obrir_f(nom_fitxer, mode);
```

Per **obrir**, cal especificar el **nom del fitxer físic** i un **mode d'obertura**.

Retorna un punter al fitxer lògic. Si aquest no existeix no es podrà usar el fitxer!

Modes d'obertura:

L

r

Mode **lectura**

Només podem llegir

Si fitxer no existeix, retorna un punter nul.

E

w

Mode **escriptura**

Només escriptura

Des de la primera posició

Si fitxer no existeix, el crea

Si fitxer existeix, se sobreescriu

A

a

Mode **afegir** (append)

Només escriptura

Des de l'última posició

Si fitxer no existeix, el crea

Persistència de dades

Procediment

Cal definir un fitxer lògic i associar-lo a un fitxer físic fent:

```
var f: fitxer; fvar  
f := obrir_f(nom_fitxer, mode);
```

Per **obrir**, cal especificar el **nom del fitxer físic** i un **mode d'obertura**.

Retorna un punter al fitxer lògic. Si aquest no existeix no es podrà usar el fitxer!

Per **llegir**, especifiquem el fitxer lògic i la variable on volem desar allò que llegim de fitxer.

```
llegir_f(f, variable);
```

Cal haver obert el fitxer en mode lectura

Modes d'obertura:

L

r

Mode **lectura**

Només podem llegir

Si fitxer no existeix, retorna un punter nul.

E

w

Mode **escriptura**

Només escriptura

Des de la primera posició

Si fitxer no existeix, el crea

Si fitxer existeix, se sobreescriu

A

a

Mode **afegir** (append)

Només escriptura

Des de l'última posició

Si fitxer no existeix, el crea

Persistència de dades

Procediment

Cal definir un fitxer lògic i associar-lo a un fitxer físic fent:

```
var f: fitxer; fvar  
f := obrir_f(nom_fitxer, mode);
```

Per **obrir**, cal especificar el **nom del fitxer físic** i un **mode d'obertura**.

Retorna un punter al fitxer lògic. Si aquest no existeix no es podrà usar el fitxer!

Per **llegir**, especifiquem el fitxer lògic i la variable on volem desar allò que llegim de fitxer.

```
llegir_f(f, variable);
```

Cal haver obert el fitxer en mode lectura

Per **escriure**, especifiquem el fitxer lògic i la variable que volem escriure a fitxer

```
escriure_f(f, variable);
```

Cal haver obert el fitxer en un mode compatible amb l'escriptura

Modes d'obertura:

L

r

Mode **lectura**

Només podem llegir

Si fitxer no existeix, retorna un punter nul.

E

w

Mode **escriptura**

Només escriptura

Des de la primera posició

Si fitxer no existeix, el crea

Si fitxer existeix, se sobreescriu

A

a

Mode **afegir** (append)

Només escriptura

Des de l'última posició

Si fitxer no existeix, el crea

Persistència de dades

Procediment

Cal definir un fitxer lògic i associar-lo a un fitxer físic fent:

```
var f: fitxer; fvar
f := obrir_f(nom_fitxer, mode);
```

Per **obrir**, cal especificar el **nom del fitxer físic** i un **mode d'obertura**.
Retorna un punter al fitxer lògic. Si aquest no existeix no es podrà usar el fitxer!

Per **llegir**, especifiquem el fitxer lògic i la variable on volem desar allò que llegim de fitxer.

```
llegir_f(f, variable);
```

Cal haver obert el fitxer en mode lectura

Per **escriure**, especifiquem el fitxer lògic i la variable que volem escriure a fitxer

```
escriure_f(f, variable);
```

Cal haver obert el fitxer en un mode compatible amb l'escriptura

Quan ja no l'hem de fer servir més, el fitxer s'ha de **tancar**, amb el procediment:

```
tancar_f(f);
```

Modes d'obertura:

- L**
r Mode **lectura**
Només podem llegir
Si fitxer no existeix, retorna un punter nul.
- E**
w Mode **escriptura**
Només escriptura
Des de la primera posició
Si fitxer no existeix, el crea
Si fitxer existeix, se sobreescriu
- A**
a Mode **afegir** (append)
Només escriptura
Des de l'última posició
Si fitxer no existeix, el crea

Persistència de dades

Exemple

- Què fa aquest codi?

```
algorisme exemple és
var
    fit1, fit2: fitxer;
    temp: real;
fvar
inici
    fit1 := obrir_f("temperaturesC.txt", "L");
    fit2 := obrir_f("temperaturesF.txt", "E");

    llegir_f (fit1, temp);
    escriure_f(fit2, temp * 1.8 + 32);

    tancar_f(fit1);
    tancar_f(fit2);

falgorisme
```

Persistència de dades

Exemple

- Què fa aquest codi?

```
algorisme exemple és
var
    fit1, fit2: fitxer;
    temp: real;
fvar
inici
    fit1 := obrir_f("temperaturesC.txt", "L");
    fit2 := obrir_f("temperaturesF.txt", "E");

    llegir_f (fit1, temp);
    escriure_f(fit2, temp * 1.8 + 32);

    tancar_f(fit1);
    tancar_f(fit2);

falgorisme
```

Atenció: si el fitxer no existeix o no es pot obrir, hi haurà errors.

Hem de comprovar-ho:

```
...
    fit1 := obrir_f("temperaturesC.txt", "L");
    si (fit1 = NULL) llavors
        error("No es pot obrir el fitxer");
    fsi
...
```

Persistència de dades

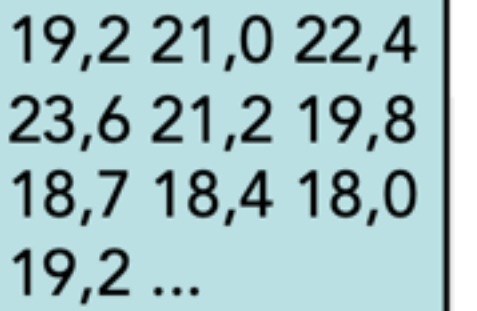
Exemple II

- Sovint voldrem llegir més d'una dada de fitxer (generalment, totes)
- Necessitarem recórrer tot el fitxer per poder llegir totes les dades
- Com sabem quan aturar-nos? Caràcter especial de fi de fitxer: **EOF**
- Funció que ens diu si estem a l'EOF: **final_f**
- **final_f (fitxer);**
- Retorna cert si ha trobat el caràcter d'EOF. Fals si no l'ha trobat. Rep per paràmetre el fitxer lògic.

```
algorisme mostrar_dades és
var
    f_in: fitxer;
    temp: real;
fvar
inici
    f_in := obrir_f("temperatures.txt", "L");
    si (f_in = NULL) llavors
        error("No es pot obrir el fitxer");
    fsi
    mentre (no final_f(f_in)) fer
        llegir_f (f_in, temp);
        escriure("Temperatura: ", temp);
    fmentre

    tancar_f(f_in);

falgorisme
```


19,2 21,0 22,4
23,6 21,2 19,8
18,7 18,4 18,0
19,2 ...

temperatures.txt

Persistència de dades

Exemple III

- Calcular la mitjana de les temperatures que llegim de fitxer

```
19,2 21,0 22,4  
23,6 21,2 19,8  
18,7 18,4 18,0  
19,2 ...
```

`temperatures.txt`

Persistència de dades

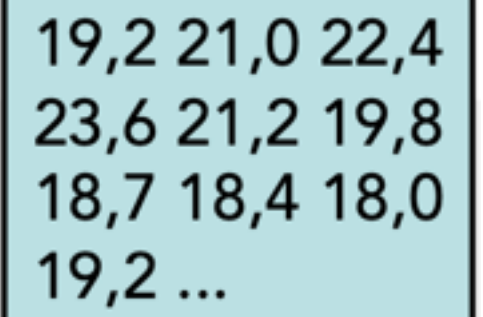
Exemple III

- Calcular la mitjana de les temperatures que llegim de fitxer

```
algorisme calcular_mitjana és
var
    f_in: fitxer;
    n_elems: enter;
    temp, mitjana: real;
fvar

inici
```

```
falgorisme
```


19,2 21,0 22,4
23,6 21,2 19,8
18,7 18,4 18,0
19,2 ...

temperatures.txt

Persistència de dades

Exemple III

- Calcular la mitjana de les temperatures que llegim de fitxer

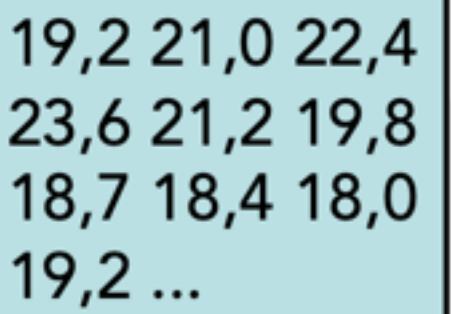
```
algorisme calcular_mitjana és
var
    f_in: fitxer;
    n_elems: enter;
    temp, mitjana: real;
fvar

inici
    f_in := obrir_f("temperatures.txt", "L");
    si (f_in = NULL) llavors
        error("No es pot obrir el fitxer");
    fsi
    n_elems := 0;
    mitjana := 0;

    mentre (no final_f(f_in)) fer
        llegir_f (f_in, temp);
        n_elems := n_elems + 1;
        mitjana := mitjana + temp;
    fmentre

    tancar_f(f_in);

    si (n_elems ≠ 0) llavors
        mitjana := mitjana / n_elems;
    fsi
falgorisme
```



```
19,2 21,0 22,4
23,6 21,2 19,8
18,7 18,4 18,0
19,2 ...
```

temperatures.txt

Persistència de dades

Real-world problems

- Molt sovint necessitarem guardar les dades que llegim a una taula, per fer-les servir més d'una vegada
- **Problema:** a l'hora de definir la taula, necessitem dir la **mida** abans de compilar i executar el programa. Com sabem el nombre de dades que llegirem?


```
temperatures: taula[NUM_TEMPS] de real;
```


Persistència de dades

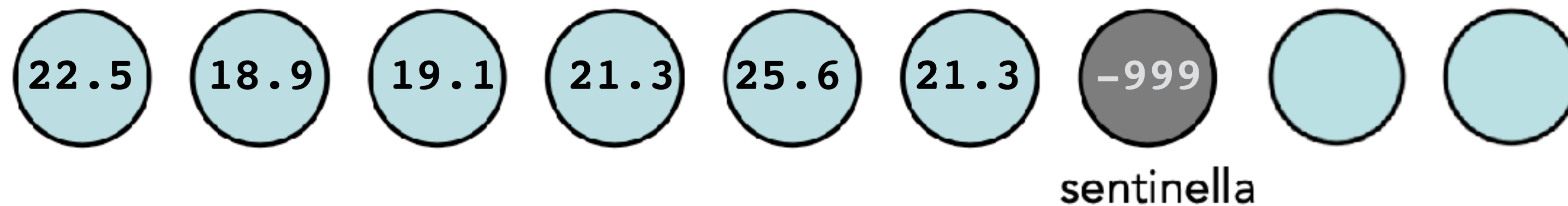
Real-world problems

- Molt sovint necessitarem guardar les dades que llegim a una taula, per fer-les servir més d'una vegada
- **Problema:** a l'hora de definir la taula, necessitem dir la **mida** abans de compilar i executar el programa. Com sabem el nombre de dades que llegirem?

↓

```
temperatures: taula[NUM_TEMPS] de real;
```

- **Opcions** (amb **memòria estàtica**):
 - Reservar un espai màxim i fer acabar la taula amb un sentinella.

22.5
18.9
19.1
21.3
25.6
21.3

temperatures.txt

Persistència de dades

Exemple IV

- Llegir un fitxer de temperatures i desar-los en una taula (amb alocatació estàtica de memòria)

```
algorisme desar_temperatures és
const
    MAX := 200;
    SENTINELLA := -999;
fconst
var
    f_in: fitxer;
    n_elems: enter;
    temp: real;
    vector_temp : taula[MAX] de real;
fvar

inici
    f_in := obrir_f("temperatures.txt", "L");
    si (f_in = NULL) llavors
        error("No es pot obrir el fitxer");
    fsi
    n_elems := 0;
    mentre (no final_f(f_in)) i (n_elems < MAX-1) fer
        llegir_f(f_in, temp);
        vector_temp[n_elems] := temp;
        n_elems := n_elems + 1;
    fmentre
    vector_temp[n_elems] := SENTINELLA;
    tancar_f(f_in);
falgorisme
```

22.5
18.9
19.1
21.3
25.6
21.3

temperatures.txt

Persistència de dades

Real-world problems

- Molt sovint necessitarem guardar les dades que llegim a una taula, per fer-les servir més d'una vegada
- **Problema:** a l'hora de definir la taula, necessitem dir la **mida** abans de compilar i executar el programa. Com sabem el nombre de dades que llegirem?

↓

```
temperatures: taula[NUM_TEMPS] de real;
```

- **Opcions** (amb **memòria dinàmica**):
 - Reservar un espai de memòria i redimensionar-lo si en cal més
 - Llegir un cop el fitxer per saber quantes línies té, llegir-lo un segon cop per poder reservar la memòria justa
 - Que la primera línia del fitxer contingui la dada del nombre d'elements

Veurem totes aquestes opcions als Laboratoris

```
# 6
19,2
21,0
22,4
23,6
18,4
19,7
```

temperatures.txt

GESTIÓ DINÀMICA DE LA MEMÒRIA

Gestió dinàmica de la memòria

Alocatació dinàmica de memòria

- Com hem vist, haver de definir en temps de compilació la mida de les taules és molt **limitant** i **poc eficient**
- És com haver de saber de quina mida seran les prestatgeries abans de construir la casa
- Hi ha una altra manera d'alocar la memòria, i és fer-ho en temps d'execució

Gestió dinàmica de la memòria

Alocatació dinàmica de memòria

- Com hem vist, haver de definir en temps de compilació la mida de les taules és molt **limitant** i **poc eficient**
 - És com haver de saber de quina mida seran les prestatgeries abans de construir la casa
 - Hi ha una altra manera d'alocar la memòria, i és fer-ho en temps d'execució
-
- Pseudocodi:
 - Variable "punter": **punter_a_T**: emmagatzema l'adreça de memòria on està guardat un objecte de tipus "**T**"
 - Operacions:
 - Per demanar un espai de memòria: **reservar_espai(num_elems, mida_elems)**
 - Per alliberar un espai de memòria que ja no fem servir: **alliberar_espai(punter_a_T)**

Gestió dinàmica de la memòria

Alocatació dinàmica de memòria

reservar_espai(num_elems, mida_elems)

- Demana un espai de memòria per desar **num_elems** elements de mida **mida_elems** i et retorna l'adreça d'aquest espai.
- I si no hi ha prou espai? la funció retorna NULL

```
...  
var  
    temperatures: punter_a_real;  
fvar  
    ...  
    temperatures := reservar_espai(N, mida(real));  
    si (temperatures = NULL)  
        ERROR("No hi ha espai");  
    fsi  
  
    ...  
...
```

Gestió dinàmica de la memòria

Alocatació dinàmica de memòria

reservar_espai(num_elems, mida_elems)

- Demana un espai de memòria per desar **num_elems** elements de mida **mida_elems** i et retorna l'adreça d'aquest espai.
- I si no hi ha prou espai? la funció retorna NULL

alliberar_espai(punter_a_T)

- Destruïx l'objecte apuntat per P i P valdrà NULL.
- Precaució! Si hi ha més d'un punter que apunta a aquella zona de memòria, **tots** quedaran inservibles

```
...
var
    temperatures: punter_a_real;
fvar
    ...
    temperatures := reservar_espai(N, mida(real));
    si (temperatures = NULL)
        ERROR("No hi ha espai");
    fsi
    alliberar_espai(temperatures);
    ...
...
```

Gestió dinàmica de la memòria

Alocatació dinàmica de memòria

- Com definim una taula amb alocatació dinàmica de memòria?

Gestió dinàmica de la memòria

Alocatació dinàmica de memòria

- Com definim una taula amb alocatació dinàmica de memòria?

Fins ara: alocatació **estàtica** de la memòria

```
algorisme desar_temperatures és  
const  
    NUM_TEMPS = 200;  
fconst  
var  
    temperatures: taula[NUM_TEMPS] de real;  
fvar  
inici  
    temperatures[0] := 17.5;  
    temperatures[1] := 19;  
    temperatures[2] := 21.4;  
    ...  
falgorisme
```

Gestió dinàmica de la memòria

Alocatació dinàmica de memòria

- Com definim una taula amb alocatació dinàmica de memòria?

Fins ara: alocatació **estàtica** de la memòria

```
algorisme desar_temperatures és
const
    NUM_TEMPS = 200;
fconst
var
    temperatures: taula[NUM_TEMPS] de real;
fvar
inici
    temperatures[0] := 17.5;
    temperatures[1] := 19;
    temperatures[2] := 21.4;
    ...
falgorisme
```

Què volem fer? Alocatació **dinàmica** de la memòria

```
algorisme desar_temperatures_v2 és
var
    temperatures: punter_a_real;
    n: enter;
fvar
inici
    ... $ Aquí esbrinar quant espai necessitem
        i emmagatzemar en variable "n"
    temperatures := reservar_espai(n, mida(real));
    temperatures[0] := 17.5;
    temperatures[1] := 19;
    temperatures[2] := 21.4;
    ...
falgorisme
```

Gestió dinàmica de la memòria

Exercici

- Escriure un programa que demani quants enters volem llegir, els introdueixi per teclat, i els emmagatzemi en un vector

Gestió dinàmica de la memòria

Exercici

- Escriure un programa que demani quants enters volem llegir, els introdueixi per teclat, i els emmagatzemi en un vector

```
algorisme desar_nombres és
var
    vector: punter_a_enter;
    n, numero: enter;
fvar
inici
    escriure("Quants enters vols guardar?");
    llegir(n);

    vector = reservar_espai(n, mida(enter));
    si (vector=NULL)
        error("No hi ha prou memòria);
    fsi
    per(i=0; i<n; i:=i+1)
        llegir(numero);
        vector[i] := numero;
    fper
    alliberar_espai(vector);
falgorisme
```